

ANWB Streetwise | Extra les over Fietsverlichting

Zet je licht aan!

De winter komt eraan, de dagen worden korter en het verkeer wordt drukker. Voor iedereen die op de fiets naar school gaat, is goede fietsverlichting essentieel. Daarom heeft ANWB Streetwise een extra les ontwikkeld die speciaal gericht is op het belang van fietsverlichting. Uit ervaring weten we dat vooral jongeren vaak zonder licht fietsen. Het is daarom des te belangrijker om hen bewust te maken van het gevaar: zonder verlichting ben je nauwelijks zichtbaar en dat kan gevaarlijke situaties veroorzaken.

Time to shine

Duur: 75-90 minuten

Groep 7/8

Apparatuur:

Vorm:

I. Leerdoelen:

De les sluit aan op de doelen uit ANWB Streetwise met betrekking tot verlichting en fietsen in het donker.

- De leerlingen kunnen uitleggen dat fietsers bij slecht en donker weer door verlichting en opvallende kleding beter zichtbaar zijn in het verkeer. (L238)
- De leerlingen kunnen suggesties doen om het gedrag op de fiets aan te passen aan de weersomstandigheden zoals afstappen en lopen, langzamer rijden, licht aandoen. (L279)
- De leerlingen benoemen de onderdelen van een fiets, namelijk: het frame, het stuur, het zadel, de wielen, de fietsbel, de koplamp, het achterlicht, de rem(men), de trappers, de reflectoren. En leggen uit dat als een van deze onderdelen ontbreekt, de fiets onveilig is en niet gebruikt mag worden in het verkeer. (L035)

II. Benodigdheden

Voor iedere leerling een A4 om een eigen checkkaart te maken.

Bijlage *Checkkaart Hallo zie je mij?*

Knutselmateriaal of videocamera voor het onderdeel *Showtime*.

III. Voorbereiding

Vraag de leerlingen om met de fiets naar school te komen.

Print voor alle leerlingen de checkkaart voor het onderdeel *Hallo! Zie je mij?*

Open de PowerPointpresentatie op het bord.

Pagina 1 Zet je licht aan!

Vertel dat de leerlingen vandaag gaan leren hoe je moet *shinen*. Wie heeft er een idee wat dat betekent? Waarom denk je dat *shinen* in het verkeer belangrijk is?

Pagina 2 Doelen

Bespreek de lesdoelen met de leerlingen.

Pagina 3 Wat is ver(p)licht) - (25 minuten)

Praat met de leerlingen over de volgende vraag: Wat vind je belangrijker: dat jij ziet waar je fietst of dat jij gezien wordt op de fiets? Vraag hoe je ervoor kunt zorgen dat je zichtbaar bent (*lichten, reflectoren, opvallende kleding*). Vertel dat jullie een spel gaan spelen over ver(p)lichtingen. Dit kan in de vorm van *Over de streep*: de leerlingen lopen naar de linkerkant van de streep als ze denken dat het antwoord waar is en naar rechterkant van het lokaal als ze denken dat het antwoord niet waar is. Het kan ook in de vorm van *Ga staan als*: je gaat staan als je denkt dat de stelling waar is. Kies welke werkvorm het meest geschikt is voor jouw klas.

Waar of niet waar? Bespreek de stellingen hieronder.

Pagina 4, 5, 6, 7, 8 & 9 Voor- en achterlicht

1. Het voorlicht moet geel of wit van kleur zijn (waar).
  - Extra: bekijk de video met de leerlingen. De video gaat over zichtbaarheid met en zonder licht.
2. Het achterlicht is rood en mag knipperen. Zo val je extra op (niet waar).
  - Het achterlicht is rood. Fietsverlichting mag niet knipperen. Knipperend licht valt minder goed op en het maakt het lastig voor andere weggebruikers om in te schatten hoe ver de fietser bij hen vandaan is. Kunnen de leerlingen dit uitleggen?
3. Losse fietslampjes mag je op je hoofd, armen of benen vastmaken (niet waar).
  - Fietsverlichting moet recht vooruit of recht achteruit schijnen en er mag niks overheen hangen. Vraag: waarom is dat belangrijk? Losse lampjes moeten op het stuur, tas, borst of rug worden geplaatst. Deze onderdelen bewegen het minst, de lampjes schijnen de goede kant op. Als er een lampje op je arm zit en je zwaait, dan weet een automobilist niet goed waar jij bent.

Pagina 10, 11, 12 & 13 Reflectoren

4. Gele reflectoren op je trapper zijn verplicht (waar).
5. Reflectoren op je spaken zijn niet verplicht, maar het mag wel (niet waar).
  - Over reflectoren zijn strenge afspraken gemaakt. Op de achterkant van je fiets moet een rode reflector zitten. Dit mag geen driehoek zijn. Op je trappers horen twee gele reflectoren en op je banden/velgen zitten witte of gele reflectoren. Het is verboden om je spaken te verlichten.

Bespreek met de leerlingen het volgende, voordat je verder gaat met de volgende stellingen: Waarom zijn er afspraken gemaakt over fietsverlichting en reflectoren? Waarom mag je niet

zelf bepalen hoe en op welke plek je verlicht bent? Vertel: Als een bestuurder in de autospiegel kijkt en één grote lamp op het midden van de weg ziet, dan denkt hij meteen aan een motor of brommer. Ziet de bestuurder twee lampen op de weg, dan denkt hij dat het een auto is. Ziet hij één lamp aan de zijkant van de weg, dan denkt de automobilist meteen aan een fietser. Door andere verlichting te gebruiken, kun je bestuurders in de war brengen.

Pagina 14 & 15 Wanneer zet je je lichten aan?

6. Je lichten hoeven niet aan als het mistig is (niet waar).
  - Je moet je lichten aanzetten bij slecht zicht. Slecht zicht is bijvoorbeeld in het donker of als het mistig is. Wie heeft er weleens in het donker gefietst zonder licht? Hoe voelde je je toen? Wie heeft er weleens in het donker of in de mist in een auto gezeten, was het toen lastig om fietsers te zien? Wat kun je doen als je je onveilig voelt op de fiets en niet zeker weet of je zichtbaar bent? (Afstappen en lopen, langzamer rijden, licht aandoen).

Pagina 16, 17, 18 & 19 Boete!

7. Als je geen fietslicht hebt, kun je een boete krijgen (waar).
8. De boete als je geen fietslicht hebt, is meer dan 50 euro (waar).
  - Fietsen zonder licht, of met slecht licht, is verboden. De boete bedraagt 70 euro. Je fietslamp vervangen als deze stuk is, is dus een stuk goedkoper dan een boete betalen! Je kunt ook een boete krijgen als je geen (goede) reflectoren hebt. Deze boete bedraagt 45 euro.Tijd om je eigen fiets te checken en boetes te voorkomen!

Pagina 20 Hallo! Zie je mij? - (25 minuten)

De leerlingen weten hoe een goed verlichte fiets eruit hoort te zien. De leerlingen maken in groepjes van vier een fietschecklist: waaraan moet een goede fiets voldoen? Geef de leerlingen hier vijf minuten de tijd voor. Bespreek de checklists na. Welke eisen hebben de leerlingen bedacht voor verlichting en reflectie? Wie heeft er nagedacht over goede remmen, banden, zadel of stuur?

Pagina 21 Checkkaart

Voeg de checklisten samen tot één volledige checklist of print de checkkaart van de ANWB. Nu is het tijd om naar buiten te gaan. De leerlingen checken hun eigen fiets aan de hand van de checkkaart. Leerlingen die niet met de fiets naar school gekomen zijn, kunnen helpen bij het checken van een andere fiets.

Bespreek de fietscheck na: hoeveel fietsen waren er helemaal in orde? Aan welke onderdelen moet nog gewerkt worden?

Pagina 22 Show time! - (20 minuten)

De leerlingen promoten fietsen met (de juiste) verlichting. Ze maken een vlog of poster om mensen erop te wijzen dat ze hun licht moeten aanzetten op de fiets. De ANWB heeft een poster ontwikkeld, deze kun je ophangen of als inspiratiebron gebruiken.

Wist je dat?

De ANWB heeft de test 'Zet je licht aan' gemaakt die de leerlingen op hun eigen social mediakanalen (of op de social mediakanalen van hun ouders) kunnen delen.

Pagina 23 Afsluiting - (5 minuten)

Bespreek met de leerlingen wat ze deze les geleerd hebben. Wie kan uitleggen hoe je kunt *shinen*?

Checkkaart

Ben jij goed zichtbaar in het donker?

Verlichting

Werkt het voorlicht?

☐ ✓☐ ✗

☐ gerepareerd

Werkt het achterlicht?

☐ ✓☐ ✗

☐ gerepareerd

Reflectie

Is de achterreflector in orde?

☐ ✓☐ ✗

☐ gerepareerd

Zijn de trapreflectoren in orde?

☐ ✓☐ ✗

☐ gerepareerd

Is er zijreflectie op de wielen?

☐ ✓☐ ✗

☐ gerepareerd

Overige checkpunten:

Remmen

Werkt de voor- en achterrem

☐ ✓☐ ✗

Banden

Hebben de banden voldoende profiel?

☐ ✓☐ ✗

Zijn de banden opgepompt?

☐ ✓☐ ✗

Zadel

Zit het zadel recht?

☐ ✓☐ ✗

Is het zadel afgesteld op de juiste hoogte?

☐ ✓☐ ✗

Zit het zadel goed vast?

☐ ✓☐ ✗

Stuur

Zit het stuur recht en vast?

☐ ✓☐ ✗

Zitten de handvaten vast?

☐ ✓☐ ✗

Spatborden

Zijn de spatborden aanwezig en goed vast?

☐ ✓☐ ✗

Jas-/ voetbeschermers

Zijn deze aanwezig en zitten deze goed vast?

☐ ✓☐ ✗

Ketting

Is de ketting strak en gesmeerd?

☐ ✓☐ ✗

Bel

Heeft de fiets een goed werkende bel?

☐ ✓☐ ✗